

Známý český ekonom Ševčík: Chce to nového guvernéra

- CZ24 News | 13. dubna 2022

ČESKO: Rozhodnutí vlády snížit spotřební daň u pohonných hmot je správným krokem, jen mělo přijít rozhodně mnohem dříve. „Vidíme, že některé zákony je schopna schvalovat prakticky přes noc, ale jakmile se jedná o české občany a o jejich dobro, tak jim to trvá překvapivě dlouho. Může tam hrát roli i to, že vláda chce vybrat na spotřebních daních více peněz,“ myslí si ekonom Miroslav Ševčík, proděkan Národohospodářské fakulty VŠE v Praze. Podle jeho odhadů se totiž rozhodnutí vlády projeví v poklesu příjmů do státní kasy až na úrovni tří miliard korun. „Nemyslím si, že zastropování marže obchodníkům s pohonnými hmotami povede k nějakému radikálnímu snížení cen pohonných hmot. Každý zásah do tržního mechanismu je velmi nebezpečný a může vést až k vytváření nedostatků,“ reaguje na další z vládních nápadů docent Ševčík, který působí také jako ekonomický expert Trikolóry.

Jak si vysvětlujete fakt, že se vláda Petra Fialy nakonec rozhodla pro snížení spotřební daně u pohonných hmot, což původně radikálně odmítala?

Osobně jsem zmiňoval tuto možnost již v polovině března letošního roku. V rozhovoru, který vyšel v ParlamentníchListech.cz, jsem poukazoval, že nejjednodušším řešením pro vládu je snížení spotřební daně z benzínu a nafty. Je to administrativní opatření, které se dá aplikovat velmi rychle a dá se velmi dobře kontrolovat i ze strany státních institucí. Fakt, že se k tomu vláda premiéra Fialy nakonec rozhodla, připisuji vzrůstající nespokojenosti občanů České republiky, kteří neviděli žádná protipatření na rostoucí inflaci, která k nám byla částečně „dovezena“ z EU kvůli očekáváním dopadů Green Dealu a samozřejmě kvůli válce, která probíhá v současné době na Ukrajině.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘISPĚT

Spotřební daň se sníží o 1,50 Kč za litr. Je to podle vás dostačující? Odrazí se podle vás toto snížení vůbec na koncové ceně pro motoristy?

Snížení spotřební daně by mohlo být razantnější u benzínu. Na čerpacích stanicích je v současné době dražší nafta. Tam však narážíme na hranici spotřební daně, která je nám určena jako minimální z Evropské unie, tj. 0,33 eur za litr. Osobně si myslím, že vláda mohla jít u benzínu klidně ještě o jednu korunu až 1,50 Kč na litr níže, to znamená snížit spotřební daň celkově o tři až čtyři koruny za litr. Při tomto snížení spotřební daně by se to na konečné ceně pro motoristy mohlo přece jenom projevit. Zároveň by se také mohly projevit snižující se ceny ropy na světových trzích. V konečném důsledku bychom se mohli dočkat po snížení spotřební daně ceny pod 40 Kč za litr u benzínu a okolo 40 až 42 Kč za litr u nafty. Samozřejmě bude vše mimo jiné záležet na vývoji války na Ukrajině.

Vláda zároveň rozhodla o tom, že snížení spotřební daně nastane až v červnu a bude platit jen do září. Proč došlo podle vás k tak velké časové prodlevě?

Osobně si myslím, že vláda toto nařízení mohla realizovat již od 1. května 2022. Vidíme, že některé zákony je schopna schvalovat prakticky přes noc, ale jakmile se jedná o české občany a o jejich dobro, tak jim to trvá překvapivě dlouho. Může tam hrát roli i to, že vláda chce vybrat na spotřebních daních více peněz. Je zřejmé, že navrhované snížení spotřebních daní u nafty a benzínu se projeví ve snížení výběru. Za období, kdy bude snížena daň, tedy červen až září 2022, se kumulovaně na této dani vybere o cca dvě a půl až tři miliardy Kč méně. V současné době se na spotřební dani z minerálních olejů vybírá cca šest až šest a půl miliardy Kč měsíčně.

Kdybyste měl vládě poradit, jaký mix konkrétních opatření byste realizoval vy?

V současné době bych realizoval taková opatření, která povedou bezprostředně ke snížení cen pohonných hmot. A to je jak kombinace snížení spotřební daně, což bych realizoval urgentně, tak i další opatření, která jsou spojená s vyvoláváním očekávání u občanů, která povedou k jejich žádoucímu chování na trzích. Nemyslím si, že správnou cestou je poskytovat např. vojenskou pomoc na úkor občanů České republiky. Důležité je realizovat co nejdříve snížení spotřební daně u benzínu a nafty.

Ministr financí Zbyněk Stanjura mluvil o tom, že je nespokojený s výsledkem marží pumpařů. Podle jeho slov byly vysoké a svědčí o zneužití situace spojené s válkou na Ukrajině. Co si o tomto výroku myslíte?

Marže pumpařů nezůstaly samozřejmě beze změn. Dílčím způsobem se u některých benzínových čerpacích stanic mohly zvýšit, ale nejvíce zvýšili své marže zpracovatelé ropy, např. MOL a PKN Orlen (Benzina). Takže tu chybu bych neviděl tolik u pumpařů jako u těch, kteří u nás ropy zpracovávají. V každém případě ale téměř u všech obchodníků s pohonnými hmotami dochází k tomu, že berou v potaz válečný konflikt na Ukrajině. I z toho důvodu si myslím, že tato válka by měla skončit co nejdříve tak, aby nepřiváděla do sociálních potíží velké skupiny lidí nejen na Ukrajině, ale i občanů České republiky, protože se nejistota a další negativa samozřejmě přenášejí i k nám.

Ministerstvo financí uvažuje o tom, že zastropuje marže obchodníků s PHM. Je to správná cesta, jak dosáhnout nižších cen pohonných hmot? A je vůbec možné stanovit, co je to odpovídající výše marže?

Nemyslím si, že zastropování marže obchodníkům s pohonnými hmotami povede k nějakému radikálnímu snížení cen pohonných hmot. Každý zásah do tržního mechanismu je velmi nebezpečný a může vést až k vytváření nedostatků. Již tak nám škodí státní regulace v mnoha oblastech a narušují obchodní a dodavatelsko-odběratelské vztahy.

Mezi podnikateli často zaznívají hlasy, že pokud se vláda Petra Fialy vydá cestou zastropování cen u PHM či regulací marží pumpařů, může příště stejně zaútočit na jakýkoliv jiný segment podnikání. Nepodrýváme tím přece jen základy tržního hospodářství v naší zemi?

V každém případě jakýkoliv zásah, jakákoliv regulace ničí dodavatelsko-odběratelské vztahy. Je nutné si uvědomit, že cena, která má jednu z nejdůležitějších rolí v každé ekonomice, je nositelkou informace. A jestliže stát bude zasahovat ještě jiným způsobem než jenom tím, že nastavuje daně k těmto cenám připočitatelné, tak narušuje tržní principy. Tímto se samozřejmě podrývají tržní

vztahy kdekoliv ve světě, a tím pádem také samozřejmě i v naší zemi. Neefektivita, plýtvání a celkově nákladný chod mnoha úřadů a zbyrokratizovaných institucí státu včetně někdy nesmyslných přerozdělovacích procesů a regulací nás stojí i tak dost miliard Kč.

Velkým problémem je také rychlý růst úrokových sazeb, které tisícům domácností výrazně zdražují hypotéky. Neřítíme se tím do další, tentokrát bytové krize?

Je nutno podotknout, že boj proti inflaci standardními monetárními nástroji, jako je zvyšování úrokových sazeb, v současné situaci nepomáhá a nepomůže. Je to pouze další snaha o administrativní boj proti něčemu, co k nám přišlo zvnějšku. To znamená, jsou to očekávání dopadů v souvislosti s Green Dealem a samozřejmě je to vojenský konflikt na Ukrajině. Zvyšování úrokových sazeb paradoxně může vést k dalšímu zvyšování cen, protože se prodražují peníze v podobě zvyšujících se úrokových sazeb. Úrok v podobě úrokové sazby je vlastně vyjádřením ceny peněz. Stojí za to všimnout si, že ČNB od 23. června 2021, kdy byla základní úroková sazba 0,25 % p. a., tak za devět měsíců se základní 2T REPO sazba dostala na současných 5 % p. a, což je dvacetinásobek původní sazby. Na pokraji kolapsu jsou i mnohé firmy, protože se jim zdražily energetické a surovinové vstupy. Navíc se jim prodražují i úvěry, které mnohé firmy potřebují na financování svého provozu.

Zvyšování základních úrokových sazeb se samozřejmě projevuje v již tak napjaté situaci na trhu s byty. Ceny hypoték, respektive úrokové sazby na hypotéky se pro žadatele během posledního roku více než zdvojnásobily. Spolu se zpřísněním podmínek na udělování hypotečních úvěrů to povede k velmi tíživé situaci pro ty domácnosti, které si budou chtít pořídit vlastnické bydlení. Do bytové krize se neřítíme, v té už jsme, a jenom se bude v nejbližších letech dále prohlubovat.

Je možné podle vás odhadnout, na jak dlouho mají lidé počítat s vysokými úrokovými sazbami? Nebo na hypotéky s nízkými sazbami mají v dohledné době rovnou zapomenout?

Osobně bych v horizontu pěti až deseti let nepočítal s tím, že dojde k nějakému razantnímu snížení úrokových sazeb u hypoték, jejichž výše by se blížila úrokovým sazbám, které jsme tu měli ještě na začátku loňského roku, tedy kolem 1,5 až 2 % p. a. Pokud nedojde k razantní změně měnové politiky, možná i v souvislosti s nástupem nového guvernéra, nelze očekávat změnu ve výši základních úrokových sazeb. Ta by se dala předpokládat jenom za situace, že by došlo ke změně paradigmatu a ke změně myšlení členů bankovní rady.

Sledujte nás na Telegramu: t.me/cz24news

[ZDROJ](#)